

Verder onderscheidt de brief zich door brallende scheldtaal als „gij, diep ellendig ultramontaansch gebroedsel”, „domme priesterhorde”, „het gedrogtelijk samenstel der hiërarchie onder deze heren van de tonsure”, „heerschzuchtige Loyolisten”, „nietige wezens, die naar den koestel rieken en het altaar schandvlekken.” De in zijn majesteit gekwetste auteur vraagt ten slotte, „of men ophoudt *katholiek* te zijn, wanneer men, nolens volens, moet lagchen om eene bende botteriken zonder kennis van wetenschap en meer geschikt om achter de varkens te loopen dan aan het hoofd eener christen-gemeente te staan” ³⁹⁾.

In 1832 verraste Jan Wap het katholieke Nederland met een publicatie van ondubbelzinnige strekking: een vertaling namelijk, die de titel droeg: *De grondstelling der R.K. Kerk dat buiten haar geene zaligheid mogelijk is, ontwikkeld door den bisschop van Hermopolis* (mgr. Frayssinous) *Naar het Fransch door J. J. Wap*. Het voorbericht tot dit werk is duidelijk bedoeld als een behoedzame retractatie. Het beklemtoont Waps volstreckte aanvaarding van het „eigenlijk leerstellige” der kerk met zalvende duidelijkheid. Het archief van de Luikse bisschop Van Bommel bewaart van enige jeugdige belangstellenden in Waps zieleheil de niet altijd even vriendelijke kanttekeningen op zijn „bekering”. Er valt uit te lezen, dat deze volgens hen ook een breuk met de vrijmetselarij geïmpliceerd heeft, die hij nog in het begin van hetzelfde jaar in lofdichten had verheerlijkt. Hoezeer zijn uittreden voor de hand ligt, meen ik toch op dit tere punt niet alle twijfel te mogen uitsluiten. Ik heb de indruk, dat de combinatie van loge-lidmaatschap en katholieke geloofspraktijk, ofschoon uiteraard zeldzaam, in de negentiende eeuw vaker voorkwam dan wij vandaag aan nemelijk achten. Meer dan twintig jaar later nam Wap in het door hem geredigeerde tijdschrift *Astrea* een soort ode op de vrijmetselarij op en van een van de twee sprekers, die bij Waps begrafenis op het katholieke kerkhof te Delft het woord voerden, de heer Belinfante, redacteur van de N.R.C., is mij verzekerd, dat hij vrijmetselaar was; ook de strekking van de door hem gesproken woorden kan – voorzover het résumé ⁴⁰⁾ een conclusie toelaat – in die zin uitgelegd worden.

Vermoedelijk heeft de Bredase omgeving Wap gunstig beïnvloed. Hij vond daarin twee notabele katholieken, evenzeer uitmuntend in culturele belangstelling als in verdraagzaamheid,